



Határozatok Tára

C-247/23. sz. [Deldits]ⁱ ügy

VP

kontra

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság

(a Fővárosi Törvényszék [Magyarország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

A Bíróság ítélete (első tanács), 2025. március 13.

„Előzetes döntéshozatal – A természetes személyek védelme a személyes adatok kezelése vonatkozásában – (EU) 2016/679 rendelet – Az 5. cikk (1) bekezdésének d) pontja – A pontosság elve – 16. cikk – Helyesbítéshez való jog – 23. cikk – Korlátozások – A nemi identitásra vonatkozó adatok – A hatósági nyilvántartásba történő bejegyzésüktől kezdve pontatlan adatok – Bizonyítékok – Nemváltó műtét bizonyítását megkövetelő közigazgatási gyakorlat”

1. *A természetes személyek védelme a személyes adatok kezelése vonatkozásában – 2016/679 rendelet – Helyesbítéshez való jog – Korlátozások – Feltételek – A kérdést előterjesztő bíróságra háruló vizsgálat – A nemi identitásra vonatkozó pontatlan adatok helyesbítésére vonatkozó kötelezettség – A pontosság elvének tiszteletben tartása (EUMSZ 16. cikk, (1) bekezdés; az Európai Unió Alapjogi Chartája, 8. cikk, (1) és (2) bekezdés; 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet, (1), (10), (59), és (73) preambulumbekezdés, 1. cikk, 2. cikk, (1) bekezdés, 4. cikk, 1., 2., 4., 6., 16. és 23. pont)*

(lásd: 23–28., 30., 32., 34–38. pont és a rendelkező rész 1. pontja)

2. *A természetes személyek védelme a személyes adatok kezelése vonatkozásában – 2016/679 rendelet – Helyesbítéshez való jog – Korlátozások – Feltételek – Belső jogalkotási intézkedés elfogadása – Az alapvető jogok és szabadságok lényeges tartalmának tiszteletben tartása – Arányosság – A nemi identitásra vonatkozó adatok helyesbítéséhez való jog gyakorlása – Nemváltó műtét bizonyítását megkövetelő közigazgatási gyakorlat – Megengedhetetlenség (Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 3., 7. és 8. cikk, 52. cikk, (8) bekezdés; 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet, 16. és 23. cikk)*

(lásd: 40–45., 49., 50. pont és a rendelkező rész 2. pontja)

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

Összefoglalás

A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) előzetes döntéshozatali kérelmének tárgyában eljárva a Bíróság arról határoz, hogy egyrészt az általános adatvédelmi rendelet¹ arra kötelezi-e a hatósági nyilvántartást kezelő nemzeti hatóságot, hogy helyesbítse a természetes személy nemi identitására vonatkozó személyes adatokat, amennyiben ezen adatok pontatlanok, másrészt arról, hogy a tagállamok a hatósági nyilvántartásban szereplő ilyen adatok helyesbítéséhez való jog gyakorlását közigazgatási gyakorlat révén többek között nemváltó műtét elvégzésére vonatkozó bizonyítékok benyújtásától tehetik-e függővé.

VP iráni állampolgár, akit 2014-ben Magyarországon menekültként ismertek el annak alapján, hogy transzidentitására hivatkozott. A kérelme alátámasztása érdekében benyújtott orvosi igazolások szerint, noha VP nőként született, férfi nemi identitással rendelkezik. A menekült jogállás ezen az alapon történő elismerését követően a menekültügyi nyilvántartásba VP nemeként mégis nő került bejegyzésre.

VP 2022-ben a GDPR 16. cikkében szabályozott, helyesbítéshez való jogra hivatkozással arra irányuló kérelmet terjesztett elő a menekültügyi hatóságnál, hogy a menekültügyi nyilvántartásban a nemére vonatkozó bejegyzést férfira javítsák, és utónevét változtassák meg. E kérelemhez csatolta a fent említett orvosi igazolásokat. E hatóság 2022. október 11-i határozatával VP kérelmét elutasította azzal az indokolással, hogy VP nem igazolta nemváltoztató műtét elvégzését.

VP keresetet indított e határozattal szemben a kérdést előterjesztő bíróság előtt. Tekintettel arra, hogy a magyar jogban nem áll rendelkezésre a nemi identitás megváltozásának jogi elismerésére irányuló eljárás, és mivel kétségei támadtak a GDPR 16. cikke ezen összefüggésben fennálló hatályát illetően, a fenti bíróság a Bírósághoz fordult e cikk értelmezése iránt.

A Bíróság álláspontja

Először is a Bíróság emlékeztet arra, hogy a GDPR 16. cikke értelmében az érintett jogosult arra, hogy kérésére az adatkezelő indokolatlan késedelem nélkül helyesbítse a rá vonatkozó pontatlan személyes adatokat. E rendelkezés konkretizálja az Európai Unió Alapjogi Chartája² 8. cikke (2) bekezdésének második mondatában biztosított alapvető jogot, amely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy a róla gyűjtött adatokat megismerje, és joga van azokat kijavíttatni.

Ezt követően, a GDPR 16. cikkét egyrészt a pontosság elvével³ összefüggésben kell értelmezni, mely utóbbi szerint a kezelt adatoknak pontosnak és szükség esetén naprakésznek kell lenniük; minden észszerű intézkedést meg kell tenni annak érdekében, hogy az adatkezelés céljai szempontjából pontatlan személyes adatokat haladéktalanul töröljék vagy helyesbítsék. Másrészt e rendelkezést a GDPR (59) preambulumbekkezdésével összefüggésben is értelmezni kell, amelyből kitűnik, hogy az érintett személyes adatai helyesbítéséhez való jogának gyakorlását megkönnyítő intézkedéseket kell biztosítani.

¹ A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.; a továbbiakban: GDPR).

² A továbbiakban: Charta.

³ A GDPR 5. cikke (1) bekezdésének d) pontjában kimondott elv.

E tekintetben a Bíróság felidézi ítélkezési gyakorlatát, amely szerint a személyes adatok pontos és teljes jellegét azon célra tekintettel kell értékelni, amely célból ezen adatokat gyűjtötték.

Végül a Bíróság megjegyzi, hogy a GDPR által követett cél többek között a magánélet tiszteletben tartásához való jog magas szintű védelmének a személyes adatok kezelése tekintetében történő biztosítására irányul. E célnak megfelelően az ilyen adatok bármely kezelésének meg kell felelnie többek között a pontosság elvének, de meg kell felelnie a jogszerűségre vonatkozóan az említett rendeletben⁴ előírt feltételeknek is.

A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az adatgyűjtés céljára tekintettel megvizsgálja a szóban forgó adat pontosságát, és különösen a nemzeti jog alapján értékelje, hogy ezen adat gyűjtése az érintett azonosítására irányul-e. Ha ez az eset áll fenn, úgy tűnik, hogy az említett adat az e személy által megélt nemi identitásra vonatkozik, nem pedig arra, amelyet a születéskor neki tulajdonítottak.

E tekintetben, a tagállamok nem hivatkozhatnak a GDPR 6. cikkének (2) és (3) bekezdése alapján elfogadott különös nemzeti jogi rendelkezésekre a helyesbítéshez való jog érvényesítésének megakadályozása érdekében. Egyrészt ugyanis a GDPR-ból⁵ kitűnik, hogy e különös rendelkezések célja kizárólag az e rendeletben foglalt szabályok alkalmazásának további pontosítása, nem pedig az azoktól való eltérés. Másrészt a helyesbítéshez való jog csak a fent említett rendelet 23. cikkében szereplő feltételek mellett korlátozható. A tagállam tehát belső jogalkotási intézkedések útján többek között korlátozásokat írhat elő e jogra vonatkozóan az általános közérdeket szolgáló nyilvántartásokban szereplő személyes adatokat illetően. Ugyanakkor a jelen ügyben nem tűnik úgy, hogy a magyar jogalkotó a GDPR 23. cikkében foglalt feltételek tiszteletben tartásával korlátozta volna az említett helyesbítési jog hatályát, sem pedig az, hogy a menekültügyi hatóság a kért helyesbítés megtagadását ilyen jogszabályi korlátozásra való hivatkozással indokolta volna.

Mindenesetre a tagállam a helyesbítéshez való jog érvényesítésének megakadályozása érdekében nem hivatkozhat arra, hogy nemzeti jogában nem áll rendelkezésre a transzidentitás elismerésére irányuló eljárás. Noha ugyanis az uniós jog nem érinti a tagállamoknak a családi állapottal és az adott személy nemi identitásának jogi elismerésével kapcsolatos hatáskörét, e hatáskör gyakorlása során a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot. Így az olyan nemzeti szabályozás, amely akadályozza, hogy – nemi identitása elismerésének hiányában – a transznemű személy teljesítse az uniós jog által védett jog, így a jelen esetben a helyesbítéshez való jog gyakorlásához szükséges valamely feltételt, főszabály szerint az uniós joggal összeegyeztethetetlen szabályozásnak tekintendő.

Következésképpen a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a GDPR 16. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az arra kötelezi a hatósági nyilvántartást kezelő nemzeti hatóságot, hogy helyesbítse a természetes személy nemi identitására vonatkozó személyes adatokat, amennyiben ezen adatok e rendelet értelmében pontatlanok.

Másodszor, a Bíróság megállapítja, hogy a GDPR 16. cikke nem pontosítja, hogy melyek azok a bizonyítékok, amelyeket az adatkezelő megkövetelhet azon személyes adatok pontatlanságának megállapítása érdekében, amelyek helyesbítését a természetes személy kéri.

⁴ Lásd a GDPR 6. cikkét.

⁵ Lásd a GDPR (10) preambulumbekkezdésének harmadik mondatát.

Ebben az összefüggésben, noha az ezen adatok helyesbítését kérelmező érintett személy kötelezhető arra, hogy olyan releváns és elegendő bizonyítékot terjesszen elő, amely az adott ügy körülményeire tekintettel e személytől az említett adatok pontatlanságának bizonyításához észszerűen megkövetelhető, a Bíróság emlékeztet arra, hogy a tagállam csak a GDPR 23. cikkének tiszteletben tartása mellett korlátozhatja a helyesbítéshez való jog gyakorlását. A Bíróság kifejti, hogy a helyesbítéshez való jog a közhiteles nyilvántartások kezelésével kapcsolatban általános közérdekű okokból, többek között e nyilvántartások megbízhatóságának és következetességének biztosítása érdekében korlátozható.

A jelen ügyben az érintett tagállam olyan közigazgatási gyakorlatot fogadott el, amely a transznmű személy nemi identitására vonatkozó, közhiteles nyilvántartásban szereplő adatok helyesbítéséhez való jogának gyakorlását nemváltó műtét elvégzésére vonatkozó bizonyítékok benyújtásától teszi függővé. Az ilyen közigazgatási gyakorlat a helyesbítéshez való jog korlátozásához vezet.

E tekintetben a Bíróság rámutat, hogy először is az ilyen közigazgatási gyakorlat nem felel meg annak a követelménynek, amely szerint tagállami jog csak jogalkotási intézkedésekkel korlátozhatja a helyesbítéshez való jog hatályát.

Másodszor, e közigazgatási gyakorlat sérti különösen a Charta 3. és 7. cikkében foglalt, a személyi sérthetetlenséghez való jog és a magánélet tiszteletben tartásához való jog lényeges tartalmát. A Bíróság ezen összefüggésben emlékeztet arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága többek között kimondta, hogy valamely transznmű személy nemi identitásának elismerése nem köthető azon feltételhez, hogy általa nem kívánt műtéti beavatkozásnak vesse alá magát.⁶

Végül harmadszor, az ilyen közigazgatási gyakorlat semmi esetre sem szükséges, és nem is arányos intézkedés az olyan hatósági nyilvántartás megbízhatóságának és következetességének biztosításához, mint a menekültügyi nyilvántartás, mivel az orvosi igazolás, beleértve az előzetes pszichológiai diagnózist, e tekintetben releváns és elegendő bizonyítéknak minősülhet.

Ennek alapján a Bíróság azt a következtetést vonja le, hogy a GDPR 16. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a természetes személy nemi identitására vonatkozó, hatósági nyilvántartásban szereplő személyes adatok helyesbítéséhez való jog gyakorlása céljából e személy kötelezhető arra, hogy olyan releváns és elegendő bizonyítékot szolgáltatson, amely az említett személytől ezen adatok pontatlanságának megállapításához észszerűen megkövetelhető. A tagállamok azonban semmilyen körülmények között nem tehetik e jog gyakorlását – közigazgatási gyakorlat révén – nemváltó műtét elvégzésére vonatkozó bizonyítékok benyújtásától függővé.

⁶ Lásd ebben az értelemben: EJEB, 2021. január 19., X és Y kontra Románia ítélet (CE:ECHR:2021:0119JUD000214516, 165. és 167. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).